

Sajó László

HÁZ

Részlet

„Mert minket mintha
titkolna minden. A fák, ugye, vannak; a házak,
melyekben laktunk, még állnak. Csak mi
sodródunk el mind mellett, kilehelt levegőként.”

(Rilke: MÁSODIK ELÉGIA.
Tandori Dezső fordítása)

(kert)

nincs hova futni a kertből a kert a futás
kijárata sincs csak bent van nem lehet tudni semmit
a kintről de nem is kell eszedbe se jut mert nincs is
nincs isten csak később vetül árnyas fénye a kertre
de most a futás csak már hanyadik kör kezd elölről
és azután le-letérve az ösvényekről csak úgy
összevissza csapódnak az ágak és felszállnak az
égi repdesők a bozótból elijednek tőled
az állatok is te ijedten futsz most már menekülsz
nem is tudtad még élnek a kertben kívül is
csörtetnek csobbannak hemzsegnek iramodnak bögnek
az összes féreg itt araszol csúszik mászna beléd
fuss vissza se nézz hisz nincsen visszaút csak előre
így teremtette a kertész így nyesegette a gallyat
ültette a fát a levélbe így rajzolt ereket
a szél ott fú ahol ő akarja a fára tűzdelt
levelek közt addig babrál eligazítja a fényt
megállni se tudsz itt nincs megállás ha megállsz
utólér ki előled menekül remekül kitalálta
agyafúrtan a kertész innen nem találsz ki csak úgy
majd megtudod ezt is ha akarja mert koponyádba
ő fúrt agylabirintust éppen olyat mint ez a kert
kertmakettel agyadban futsz csupán csupasz futás vagy
és ahogyan te mindenféle lényt zavarsz föl
növényt taposva futsz tovább immár zavartan mit se tudva
a futással mindent te teremtesz s lőn akkor este
és amit még soha érzed a fáradtságot és jaj
megállsz lepihensz alszol jön a kertész mosolyogva
nézi fölötted a fát és betakarja a tested
ám nem szellővel de ruhával és amikor reggel
ébredsz nem a kertben és már magadra se ismersz

(kamra)

ülök a rönkön ki kúsztam másztam rajta
 szedtem gyümölcsseit feküdtem alatta
 ülök facsonkon a beeső ferde fényben
 por szítál rám dől a fa észrevétlen
 maradok nem indulok ülök napestig
 rám sose lelnek itt nem fognak keresni
 kívülről nem látszik úgy csuktam magamra
 az ajtót pánton lakat zárva a kamra
 a fényben a fa hamva hiánya remeg
 kint már morgolódnak *már megint hol lehet*
biztos a bokrában kucorog nézd meg
én megmondtam még beteg mi a fenének
hagytad felkelni eredj keresd meg én nem
 széndarab legurul patkány van a szénben
 mindent egy sarokba hordtak hogy elférjen
 a szén elvitték onnan a létrát is
 permetezőben kövül a rézgálic
 körülnézek pedig sokat jártam itt
 ismeretlen ijesztő szerszámaid
 még sohasem láttam így ebben a fényben
 mikor már azt hittem a polcon elérem
 kinyílt és rám borult a szerszamosláda
 de most nem büntetésből vagyok bezárva
 már meg se büntetnek a széltől is óvnak
ne játssz velük vedd fel a hosszú alsódat
megfázol kimelegszel futni nem szabad
mért vágtd apádhoz az evőkanalat
most nincs orvosság benne nyeld le mért
köpöd ki szeretnek akkor is ha vért
 köpök rossz vagyok mégis mindenki jót akar
élned kell hogy ne háborgasd a holtakat
 futni sem szabad a fátat is kivágták
 bezárom a kamrát itt megyek világgá
 hagyjatok békén innen nem megyek ki
 jó volt ágyban jó volt betegnek lenni
 ha nem szabad futnom hát elüldögelek
 szénhalom alatt kihúlt patkánydöggel élek
 nekem elég a kamra sok kis csodája
 nem megyek óvodába se iskolába
 idehallom ahogy az első á számol
 széndarab gurul lábam elé hull rám por
pajtás daloljunk a bében énekóra
 itt vagyok már napok hetek évek óta
 most hogy bent vagyok nem nyitom a kamrát hol
 telepakolom és hullnak a kannából

nagy széndarabok nagyobbak mint én s még
 ki se kapok nem küldenek szénért
 majd ha elhordják a halmot alatta
 megtalálnak patkánnyal összefagyva

(gardrób)

Most áthozom ide hozzád a gardróbbot,
 vagyis hát a gardrób marad, csak a szekrényeket.
 A babáidat most szépen egy másik sarokba hordod.
 Ne sírj. Így is marad elég helyed.

Mondom, hogy ne sírj! Gyere, nézd meg,
 mennyi hely van nekem! Körben polcok, szék, íróasztal.
 A könyveim, persze, sok hülye könyv, ide nem férnek,
 de anyád megengedte, a szobában is maradhat.

Én nem. A lakás kettéosztva, tisztelt bíróság.
 Másfél szoba panel. Anya, apa, egy gyerek.
 A szülők a gyerek szeme láttára gyilkolják
 egymást. Ez sokáig nem mehet.

Világgá nem, megyek a gardróbba.
 Innen nyílik a fürdő-, gyerekszoba. A résen
 látom: villany ég, le van oltva.
 Anyád ürít, fürdik. Te alszol. Ma sem meséltem.

Látod, elvagyok. Csak magamtól nem férek,
 ide, a gardróbba is becipelem.
 Felteszem az asztalra a széket,
 megágyazok egy koszos laticelen.

A gardróbbaól közelebből hallom szuszogásodat.
 Beszököm, betakarlak, visszafekszem. Kint a diófa, veled
 egyidős, marad. A dió nyers, friss husa! Minden más rohadt.
 Mikor elmentek óvodába, én is felkelek.

Hová mennék? Van levegő, a szellőzőn
 bejön a bűz, a gőz, a pára.
 Kezdeni megint mindent előlről.
 Pakolhatok, hülye könyveket, egy zörgő ifára.

Mikor megjössz, a szekrények megint a gardróbban.
 Van hely az új babáknak. A láthatáson majd láthatlak.
 Próbáltam mindent úgy hagyni, ahogy. *Apa hol van?*
 Csak a tapéta lóg rongyosan, vérezen, mint sebről lekapart varrat.

(pince)

Bérház, a gangon öregasszonyok.
Tologatják a kisszéket, amerre a nap halad.
Látnak mindent. Ki, hol, mikor, kivel szokott.
Köszönök, nem köszönnek.
Este már csak egy keskeny sáv marad,
itt zsúfolódnak össze,
és aszalódnak
tovább a napsütötte présben.
Holnap
majd megint hozzák a kisszéket,
és araszolnak körbe,
szemben a nappal,
látnak mindent, csak azt nem, amikor betörnek,
fényes nappal.

Fényes ám, az öregasszonyoknak.
A földszinten sötét szobakonyha.
A szomszédos ablakokból,
olykor,
öt percig,
ideverődik
a fény, vak ablakomra,
és fölragyog a szobakonyha.
A virágcserepben megmozdul a giliszta.
Már egészen
leégtem,
annyit napoztam.
Behúzom a függönyt, mert a fényben
látszik, itt tiszta
por minden. Egyáltalán, baromi kosz van.

Ha már sötét és piszok, irány a pince.
Lássuk, UramIsten,
mire megyünk itt lenn!
Most majd megmutatod, hol vagy,
hol a pokolban?
Ajtóm a pincelejáróra néz. Itt
a lépcsőn emberek guggolnak,
dolgukat végzik.
Én is megyek a dolgomra,
pedig semmi dolgom itt.
Lopózom lomtól lomig.
Ez még csak a pokol első bugyra.
Magára zárva minden kamra.
Ahol felfeszítették,

belülről, az ajtókat,
zsigerek, belek a járatokba folytak.
Vigyázz, Uram, el ne csússzál.
Pedig nemrég
itt tündöklő szénpiramisok álltak,
megannyi szén érkezett a csúszdán,
és a gyerekek, seggen, a szénre!
És leküldték a gyerekeket szénért.
Most nézz szét,
annyi itt a bolha, tetű,
sok ismeretlen eredetű
állat,
bárhova léptél,
letaposva pár egérke.

És kigurulnak a festékesdobozok,
és festékférgék gyűrűznek ki
lomhán. Nem sietnek. A pince még ráér.
Nem jönnek szénért, se tűzifáért,
ide nem jön senki,
csak a macska.
Fűrészporrá porlad a deszka,
macskaszájban puhul egérhús.
Óvatosan, Uram, ha egyáltalán elindulsz.
Itt soha nincs későn.
Majd felmásznak
a lépcsőn,
mindenféle állat,
ősöreg, ráncos festék és tetű,
már mindenki előre halottsápadt.
Egy szisszenés a szívből, véres tű.
Cincogás, nyávogás, nyüszítés? Csak visszhang volt.
És eltűnnek, székestül
az öregasszonyok is a gangról.
Hemzsegnek fénykukacok,
s a maradék szénkupacon
macskatetemek
mereven.

Én itt voltam, Uram.
De Te nem.
Valami surran.
Istenem!
Azt hittem, már rohad.
Köszönöm, hogy meghagytad nekem
játsszótársam, gyerekkori patkányomat.